

Medunarodni sud za krivično gonjenje
osoba odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše
Jugoslavije od 1991. godine

Predmet br. IT-05-88-R77.1

Datum: 27. mart 2009.

Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM II

U sastavu: sudija Carmel Agius, predsjedavajući
sudija O-Gon Kwon
sudija Kimberly Prost
sudija Ole Bjørn Støle – rezervni sudija

V. d. sekretara: g. John Hocking

Presuda od: 27. marta 2009.

**U PREDMETU VEZANOM ZA NEPOŠTOVANJE SUDA
OD STRANE
DRAGANA JOKIĆA**

JAVNA REDIGOVANA VERZIJA

PRESUDA PO NAVODIMA O NEPOŠTOVANJU SUDA

Branilac optuženog

gđa Branislava Isailović

SADRŽAJ

I. KONTEKST.....	1
II. MJERODAVNO PRAVO	3
III. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU	5
IV. DISKUSIJA.....	6
A. PRELIMINARNA PITANJA	6
B. DA LI JE OPTUŽENI BEZ RAZUMNOG OPRAVDANJA UPORNO ODBIJAO DA ODGOVORI ILI NIJE ODGOVORIO NA PITANJE DOK SE U SVOJSTVU SVJEDOKA NALAZIO PRED VIJEĆEM.....	8
C. DA LI JE OPTUŽENI ODBIJANJEM DA SVJEDOČI SVJESNO I HOTIMIČNO OMETAO PROVOĐENJE PRAVDE PRED MEĐUNARODNIM SUDOM	11
D. ZAKLJUČAK O ODGOVORNOSTI OPTUŽENOG	12
V. ODMJERAVANJE KAZNE.....	12
VI. DISPOZITIV.....	14

I. KONTEKST

1. Dragan Jokić (dalje u tekstu: Jokić) je optužen za nepoštovanje Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud), zbog toga što je odbio da dana 31. oktobra i 1. novembra 2007. godine svjedoči pred Pretresnim vijećem II (dalje u tekstu: Pretresno vijeće) u predmetu *Tužilac protiv Popovića i drugih*.¹

2. Dana 29. avgusta 2007. godine, Jokiću, koji se trenutno nalazi na izdržavanju devetogodišnje kazne zatvora shodno osuđujućoj presudi koja mu je pred ovim Međunarodnim sudom izrečena 17. januara 2005. u predmetu *Tužilac protiv Blagojevića i Jokića*,² izdat je nalog *subpoena* da se pojavi pred Pretresnim vijećem kako bi usmeno svjedočio u predmetu *Tužilac protiv Popovića i drugih*.³ Nalog *subpoena* je izdat na zahtjev Tužilaštva (dalje u tekstu: tužilaštvo),⁴ nakon što je Pretresno vijeće razmotrilo i argumente tužilaštva i Jokićeve argumente, [redigovano].⁵ Pretresno vijeće je u svojoj Odluci zauzelo stav da postoje čvrste osnove da se smatra da bi Jokićevo svjedočenje moglo biti bitno za rješavanje spornih činjenica.⁶ Da bi na primjeren način odgovorilo na Jokićevu zabrinutost, Vijeće je naložilo da on svjedoči na zatvorenoj sjednici kao i da ga može zastupati branilac, “kojem će biti dopušteno da interveniše, ako se za to ukaže potreba, samo po konkretnim uputstvima Pretresnog vijeća”.⁷

3. Dana 31. oktobra 2007., kada je predsjedavajući sudija od Jokića zatražio da prije svjedočenja položi svečanu zakletvu, on je izjavio da nije u stanju da svjedoči [redigovano].⁸ [redigovano].⁹ Pretresno vijeće je pozvalo Jokića da dostavi povjerljivi i *ex parte* podnesak [redigovano].¹⁰ Jokić je istog dana podnio svoj podnesak.¹¹ Dana 1. novembra 2007., Pretresno

¹ T. 1–2 (19. novembar 2007.)

² *Tužilac protiv Vidoja Blagojevića i Dragana Jokića*, predmet br. IT-02-60-T, Presuda, 17. januar 2005., par. 860–861; *Tužilac protiv Vidoja Blagojevića i Draga Jokića*, predmet br. IT-02-60-A, Presuda, 9. maj 2007., str. 137.

³ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Povjerljiva odluka po Zahtjevu tužilaštva za izdavanje naloga *subpoena* Draganu Jokiću i Odluka u vezi sa zaštitnim mjerama (dalje u tekstu: Odluka o izdavanju naloga *subpoena*), 29. avgust 2007.; *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Povjerljivi i *ex parte* Nalog, 29. avgust 2007.; *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Povjerljivi i *ex parte* Nalog, 26. oktobar 2007.

⁴ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Povjerljivi zahtjev tužilaštva za izdavanje naloga *subpoena* Draganu Jokiću, 22. juni 2007.

⁵ Odluka o izdavanju naloga *subpoena*, str. 1–2.

⁶ *Ibid.*

⁷ *Ibid.*

⁸ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, T. 17245–17247, 17254, 17268 (zatvorena sjednica) (31. oktobar 2007.)

⁹ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, T. 17245 (zatvorena sjednica) (31. oktobar 2007.)

¹⁰ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, T. 17263–17264 (zatvorena sjednica) (31. oktobar 2007.)

vijeće je riješilo da ništa što je navedeno u tom podnesku ne opravdava Jokićevo odbijanje da svjedoči i da taj podnesak ne iziskuje nikakvu daljnju istragu.¹² Usljed toga što je Jokić i dalje odbijao da svjedoči,¹³ Pretresno vijeće je izdalo “Nalog umjesto optužnice protiv Dragana Jokića zbog nepoštovanja suda”, u kojem je konstatovalo da ima razloga da se smatra da bi Jokić mogao biti kriv za nepoštovanje Suda i riješilo da, u skladu s pravilom 77(D)(ii) Pravilnika o postupku i dokazima (dalje u tekstu: Pravilnik), “ono sâmo pokrene krivični postupak”.¹⁴

4. Pretres u predmetu vezanom za nepoštovanje Suda od strane Jokića održan je 19. novembra 2007., 10. decembra 2007. i 15. decembra 2008.¹⁵ Optužba za nepoštovanje Suda je pročitana na otvorenoj sjednici.¹⁶ Jokić se izjasnio da nije kriv.¹⁷ On je predočio sedam dokaznih predmeta, koje je Pretresno vijeće sve uvrstilo u spis, i u njegovu odbranu su svjedočila dva svjedoka, uključujući psihologa Anu Najman (dalje u tekstu: vještak odbrane), koja je podnijela izvještaj (dalje u tekstu: Izvještaj vještaka).¹⁸

5. Dana 28. februara 2008., Pretresno vijeće je izdalo nalog kojim je sekretara pozvalo da imenuje psihijatrijskog eksperta koji će pregledati Jokića i izvijestiti Pretresno vijeće o njegovom psihičkom stanju prije i poslije uručivanja naloga *subpoena*.¹⁹ Povjerljivi izvještaj koji je potom podnio nezavisni psihijatrijski ekspert dr Eric Vermetten, imenovan od strane Sekretarijata (dalje u tekstu: vještak Vijeća), Sekretarijat je zaveo 16. juna 2008. (dalje u tekstu: Prvi izvještaj vještaka Vijeća).²⁰

6. Dana 20. juna 2008., Pretresno vijeće je izdalo dodatni nalog kojim je uputilo sekretara da zatraži daljnju procjenu vještaka Vijeća kako bi utvrdio Jokićevo procesnu sposobnost i njegovo stanje svijesti u trenutku kada je odbio da svjedoči u predmetu *Tužilac protiv Popovića i drugih*.²¹

¹¹ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Podnesak Dragana Jokića u kojem izlaže osnove za svoje odbijanje da se odazove pozivu da se pojavi pred Sudom, podnesen na francuskom jeziku kao povjerljiv i *ex parte* 31. oktobra 2007.

¹² *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, T. 17274 (zatvorena sjednica) (1. novembar 2007.)

¹³ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, T. 17274–17275, 17279 (djelimično na zatvorenoj sjednici) (1. novembar 2007.)

¹⁴ *Vidi i Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, T. 17279–17281 (1. novembar 2007.)

¹⁵ Nalog o rasporedu, 9. novembar 2007.; T. 1–7 (19. novembar 2007.), T. 1–63 (djelimično na zatvorenoj sjednici) (10. decembar 2007.), T. 1–70 (djelimično na zatvorenoj sjednici) (15. decembar 2008.)

¹⁶ T. 1–2 (19. novembar 2007.)

¹⁷ T. 2 (19. novembar 2007.)

¹⁸ T. 7–62 (djelimično na zatvorenoj sjednici) (10. decembar 2007.); DP 00001 (povjerljivo) “Pismo”; DP 00002 (povjerljivo) “Izjava”; DP 00003 (povjerljivo) “Ljekarski izvještaj”; DP 00004 (povjerljivo) “Zdravstveni karton”; DP 00005 (povjerljivo) “Zahtjev”; DP 00006 (povjerljivo) “Pismo”; DP 00007 (povjerljivo) “Izvještaj”; DP 00007C (povjerljivo) “Tabela”.

¹⁹ Povjerljivi Nalog kojim se sekretar Suda upućuje da imenuje psihijatrijskog eksperta, 28. februar 2008.

²⁰ Povjerljivi podnesak Sekretarijata u skladu s pravilom 33(B) u vezi s Izvještajem psihijatrijskog eksperta, 16. juni 2008.

²¹ Povjerljivi Nalog kojim se sekretar suda upućuje da zatraži daljnju procjenu psihijatrijskog eksperta o Jokićevom psihičkom stanju, 20. juni 2008.

Sekretarijat je taj drugi povjerljivi izvještaj zaveo 20. avgusta 2008. (dalje u tekstu: Drugi izvještaj vještaka Vijeća).²²

7. Dana 30. oktobra 2008., Pretresno vijeće je izdalo nalog kojim je pozvalo Jokića da svoj Završni pretresni podnesak podnese u roku od 14 dana.²³ Jokić je svoj Završni pretresni podnesak podnio 13. novembra 2008.²⁴ Dana 18. novembra, na osnovu Jokićevog zahtjeva,²⁵ Pretresno vijeće je izmijenilo i dopunilo svoj nalog, zauzevši stav da je, u okolnostima ovog predmeta, u interesu pravde da se Jokiću dozvoli da unakrsno ispita vještaka Vijeća u vezi s Prvim i Drugim izvještajem vještaka Vijeća.²⁶ Vijeće je takođe konstatovalo da Jokić ima pravo da podnese dodatak svom Završnom pretresnom podnesku, i to najkasnije 12. januara 2009.²⁷

8. Jokić je vještaka Vijeća unakrsno ispitao 15. decembra 2008.,²⁸ a 12. januara 2009. podnio je dodatak svom Završnom pretresnom podnesku.²⁹

II. MJERODAVNO PRAVO

9. Iako se Statut Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Statut) ne bavi pitanjem nepoštovanja suda, Žalbeno vijeće je zauzelo stav da Međunarodni sud ima inherentne ovlasti da vodi postupak zbog nepoštovanja suda.³⁰ Žalbeno vijeće je potvrdilo da vijeća moraju imati mogućnost da provode svoje postupke i da očuvaju dostojanstvo i poštovanje kako bi mogla da provode zakon. Postupci zbog nepoštovanja suda su, stoga, neophodna sredstva “da bi se osiguralo neometano provođenje

²² Povjerljivi podnesak Sekretarijata u skladu s pravilom 33(B) u vezi s Drugim izvještajem psihijatrijskog eksperta, 20. avgust 2008.

²³ Povjerljivi Nalog o rasporedu, 30. oktobar 2008. (u kojem je Pretresno vijeće konstatovalo da "u okolnostima ovog predmeta smatra nepotrebnim da sasluša usmene argumente pošto je mišljenja da će podnošenje završnog pretresnog podneska optuženog biti dovoljno i da će, ne prejudicirajući ishod ovog predmeta, tim podneskom biti obuhvaćena i pitanja u vezi s odmjeravanjem kazne").

²⁴ Završni pretresni podnesak odbrane, podnesen na francuskom jeziku kao povjerljiv 13. novembra 2008. (dalje u tekstu: Završni podnesak). Prijevod na engleski je zaveden 19. novembra 2008.

²⁵ Zahtjev za izmjenu i dopunu Naloga o rasporedu od 30. oktobra 2008. i za objelodanjivanje izvještaja vještaka, podnesen na francuskom jeziku kao povjerljiv 3. novembra 2008. (u kojem Jokić traži da Pretresno vijeće iz spisa predmeta ukloni Prvi i Drugi izvještaj vještaka Vijeća ili da mu ih objelodani u skladu s pravilom 94*bis*, kako bi mu se omogućilo da “odabere jedno od rješenja predviđenih pravilom 94*bis* (B)”). Prijevod na engleski zaveden je 7. novembra 2008.

²⁶ Povjerljiva Odluka po Jokićevom zahtjevu za izmjenu i dopunu Naloga o rasporedu od 30. oktobra 2008., 18. novembar 2008. (u kojoj je Pretresno vijeće zauzelo stav da pravilo 94*bis* nije primjenjivo u ovim okolnostima, gdje su Prvi i Drugi izvještaj vještaka Vijeća sastavljeni i zavedeni shodno nalogu Pretresnog vijeća i u skladu s pravilom 74*bis*; ali da je, u okolnostima ovog predmeta, u interesu pravde da se Jokiću dozvoli da unakrsno ispita vještaka Vijeća u vezi s njegovim izvještajima).

²⁷ *Ibid.*; T. 70 (15. decembar 2008.)

²⁸ Nalog o rasporedu, 24. novembar 2008.; T. 9–69 (djelimično zatvorena sjednica) (15. decembar 2008.)

²⁹ Dodatni završni pretresni podnesak odbrane, podnesen na francuskom jeziku kao povjerljiv 12. januara 2009. (dalje u tekstu: Dodatni završni podnesak). Prijevod na engleski zaveden je 19. januara 2009.

³⁰ *Vidi Tužilac protiv Tadića*, predmet br. IT-94-1-A-R77, Presuda o navodima protiv prethodnog pravnog zastupnika Milana Vujina, 31. januar 2000., par. 14–26, gdje se nalazi opširna diskusija o nadležnosti pretresnih vijeća za vođenje postupaka zbog nepoštovanja suda.

jurisdikcije [Međunarodnog] Suda, koju mu izričito daje njegov Statut, kao i da se očuvaju njegove temeljne pravosudne funkcije”.³¹

10. Nepoštovanje Međunarodnog suda je opisano u pravilu 77, koje predviđa sljedeće:

(A) Vršeci svoja inherentna ovlaštenja, Međunarodni sud može proglasiti krivim za nepoštovanje suda one koji svjesno i hotimično ometaju provođenje pravde, uključujući svaku osobu:

(i) koja svjedoči pred vijećem, a uporno odbija da odgovori ili ne odgovara na pitanje;³²

[...]

11. Elementi ovog oblika nepoštovanja su svjesno i hotimično ometanje provođenja pravde pred Međunarodnim sudom od strane osobe koja, u svojstvu svjedoka pred Međunarodnim sudom, uporno odbija da odgovori ili ne odgovara na postavljeno pitanje.³³ U kontekstu postupaka zbog nepoštovanja Međunarodnog suda na osnovu pravila 77(A)(i), Međunarodni sud je na različite načine tumačio izraz “uporno”. U *Postupku protiv svjedoka K12*, Pretresno vijeće u predmetu *Tužilac protiv Miloševića* je izraz “uporno” protumačilo kao da znači “zadrto”,³⁴ premda je sudija Kwon, u svom protivnom mišljenju, zastupao mišljenje da se izrazi “svesno”, “hotimično” i “uporno” u kontekstu pravila 77 trebaju posmatrati zajedno i tumačiti kao “tvrdoglavo odbijanje da se odgovori bez razumnog opravdanja”.³⁵ U postupku koji je zbog nepoštovanja Suda voden protiv Koste Bulatovića, takode u predmetu *Tužilac protiv Miloševića*, Pretresno vijeće je konstatovalo da je “zadovoljen kriterijum 'svesnog i hotimičnog' ometanja sprovođenja pravde na ovom Međunarodnom sudu putem 'upornog odbijanja' respondentata da odgovori na pitanja” zbog Bulatovićevog “svesnog odbijanja da se pridržava naloga Pretresnog veća da odgovara na pitanja, te upornog odbijanja da to učini i nakon što se u potpunosti upoznao sa situacijom [to jest da će vjerovatno biti optužen za nepoštovanje Suda] i dobio dodatnu priliku da odgovori.”³⁶ Sudija Bonomy je napisao izdvojeno mišljenje u kojem se usprotivio tumačenju izraza “uporno” kao “zadrto” u kontekstu tog predmeta, navodeći da “[u]običajeno značenje upornog postupanja na engleskom jeziku podrazumeva ponašanje kojim se 'tvrdoglavo i hotimično prkosi vlasti’”.³⁷

³¹ *Ibid.*, par. 13, 18.

³² Verzija Pravilnika na francuskom jeziku ne sadrži kvalifikaciju “uporno” u pravilu 77(A)(i). *Vidi Tužilac protiv Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T-R77, Protivno mišljenje sudije Kwona u vezi sa usmenom odlukom o svedoku K12, 21. novembar 2002. (dalje u tekstu: Protivno mišljenje sudije Kwona u vezi sa svjedokom K12), par. 2, fn. 2.

³³ Pravilo 77. *Vidi i Tužilac protiv Miloševića*, Postupak protiv Koste Bulatovića zbog nepoštovanja suda, predmet br. IT-02-54-R77.4, Odluka u vezi s nepoštovanjem Suda, 13. maj 2005. (dalje u tekstu: Prvostepena presuda u predmetu *Bulatović*), par. 9, 16.

³⁴ *Tužilac protiv Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T-R77, Odluka Pretresnog vijeća u vezi sa svjedokom K12, 21. novembar 2002., T. 33 (zatvorena sjednica) (18. novembar 2002).

³⁵ Protivno mišljenje sudije Kwona u vezi sa svjedokom K12, par. 2.

³⁶ Prvostepena presuda u predmetu *Bulatović*, par. 16.

³⁷ Prvostepena presuda u predmetu *Bulatović*, Izdvojeno mišljenje sudije Bonomyja u vezi s nepoštovanjem Suda, 13. maj 2005., par. 1.

Žalbeno vijeće je prihvatilo zaključak Pretresnog vijeća da je izvršeno nepoštovanje Suda,³⁸ premda nije išlo tako daleko da definiše značenje izraza “uporno”, već je navelo sljedeće:

U tim okolnostima, ne može se logično izvesti drugačiji zaključak do da je on hotimično nameravao da izbegne svedočenje iz čega sledi da je ometao sprovođenje pravde. Žalilac je u nekoliko navrata zamoljen da odgovori na postavljena pitanja. Obavešten je o mogućnosti izdavanja naloga u vezi s nepoštovanjem suda i razlozima za to. On je ipak uporno odbijao da se povinuje volji Međunarodnog suda [...] Ukratko, postupao je hotimično i potpuno svestan onoga što radi.³⁹

12. U svjetlu uobičajenog značenja izraza “uporno”, kao i tumačenja od strane sudije Bonomyja i sudije Kwona, te imajući u vidu da je nepotrebno problematično tumačiti izraz “uporno” kao da on podrazumijeva viši nivo namjere od izraza “svjesno i hotimično”, Pretresno vijeće konstatuje da pravilo 77(A)(i) nameće krivičnu odgovornost u slučajevima kada svjedok svjesno i hotimično ometa provođenje pravde od strane Vijeća tako što prilikom svjedočenja pred Vijećem ustrajno i bez razumnog opravdanja odbija da odgovori ili ne odgovara na pitanje.

III. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU

13. Jokić ne osporava činjenicu da je, nakon što mu je uručen nalog *subpoena*, stupio pred Pretresno vijeće i izjavio da se ne osjeća sposobnim da svjedoči.⁴⁰ Jokić tvrdi da [redigovano]⁴¹ i da stoga prilikom svog stupanja pred Pretresno vijeće nije djelovao s posebnom namjerom koja se, na osnovu pravila 77, traži za ometanje provođenja pravde.⁴² Jokić izjavljuje da dokazi koje je izveo na sudenju pokazuju da “postoje razumna opravdanja za činjenicu da nije svjedočio pred Vijećem dana 31. oktobra i 1. novembra 2007.”⁴³

14. Pored toga, Jokić osporava kvalifikacije vještaka Vijeća tako što ih poredi sa kvalifikacijama vještaka odbrane.⁴⁴ On dalje tvrdi da Prvi i Drugi izvještaj vještaka Vijeća

³⁸ *Tužilac protiv Miloševića*, predmet br. IT-02-54-A-R77.4, Odluka po interlokutornoj žalbi u postupku protiv Koste Bulatovića zbog nepoštovanja Međunarodnog suda, 29. avgust 2005. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Bulatović*), par. 43.

³⁹ *Ibid.*, par. 40–42.

⁴⁰ Završni pretresni podnesak, par. 26; Dodatni završni pretresni podnesak, par. 34.

⁴¹ Završni pretresni podnesak, par. 27; Dodatni završni pretresni podnesak, par. 41.

⁴² Završni pretresni podnesak, par. 17–18, 32; Dodatni završni pretresni podnesak, par. 41. Jokić tvrdi da se “[n]i u jednom trenutku nije suprotstavio nadležnosti Vijeća, niti je htio da nametne uslove svog svjedočenja.” Završni pretresni podnesak, par. 32; Dodatni završni pretresni podnesak, par. 41.

⁴³ Završni pretresni podnesak, par. 28–32; Dodatni završni pretresni podnesak, par. 36–39, 41.

⁴⁴ Dodatni završni pretresni podnesak, par. 27. Pored razlika između vještaka Vijeća i vještaka odbrane u pogledu njihovih stručnih oblasti, Jokić navodi i to da vještak Vijeća nije studirao psihologiju, dok vještak odbrane jeste, te to da je vještak Vijeća u svojstvu vještaka svjedočio samo dvaput, dok je vještak odbrane sudski vještak još od 1988. godine i svjedočio je u više prilika. *Ibid.*

potkrepljuju zaključke vještaka odbrane, osim u vezi s pitanjem pouzdanosti svake pojedine informacije koju pruži Jokić, u slučaju da svjedoči pred Međunarodnim sudom.⁴⁵

15. U vezi s Drugim izvještajem vještaka Vijeća, Jokić tvrdi da je Vijeće svoje inherentne i isključive ovlasti delegiralo kada je od vještaka Vijeća tražilo da se izjasni o njegovom stanju svijesti u vrijeme kada je odbio da svjedoči.⁴⁶ On tvrdi da je to pitanje pravne prirode⁴⁷ i da bi, stoga, Vijeće prekršilo osnovna načela svoje pravosudne funkcije ako bi uzelo u obzir odgovor koji je dao vještak Vijeća.⁴⁸

16. Pored toga, Jokić se žali na način na koji je vođen postupak na njegovom suđenju zbog nepoštovanja Suda. On tvrdi da su mu uskraćena proceduralna prava iz pravila 94*bis* zbog toga što je Pretresno vijeće 18. novembra 2008. riješilo da pravilo 94*bis* nije primjenjivo u okolnostima ovog predmeta⁴⁹ i da je njegovo pravo na javni postupak prekršeno nalogom Pretresnog vijeća da se unakrsno ispitivanje vještaka Vijeća obavi na zatvorenoj sjednici, kao i da to kršenje nije ispravljeno kasnijom odlukom Pretresnog vijeća da se postupak otvori za javnost.⁵⁰

IV. DISKUSIJA

A. Preliminarna pitanja

17. Jokić osporava kvalifikacije vještaka Vijeća⁵¹ i pouzdanost njegovih izvještaja.⁵² On takođe tvrdi da Pretresno vijeće nije trebalo od vještaka Vijeća tražiti da se izjasni o njegovom stanju svijesti u trenutku kada je odbio da svjedoči i da ocjenu vještaka Vijeća ne bi trebalo uzeti u obzir prilikom donošenja zaključka o Jokićevoj odgovornosti.⁵³

18. Pretresno vijeće primjećuje da je vještak Vijeća psihijatar⁵⁴ i da se njegovo ime nalazi na spisku vještaka Međunarodnog suda, sačinjenom u skladu s pravilom 74*bis*.⁵⁵ On je već jednom pristupio ovom Međunarodnom sudu kao vještak,⁵⁶ a konsultovan je i u jednom predmetu koji je vođen pred nacionalnim sudom.⁵⁷ Njega je u ovaj predmet imenovao sekretar Suda, po odobrenju

⁴⁵ *Ibid.*, par. 33, 40.

⁴⁶ *Ibid.*, par. 32.

⁴⁷ *Ibid.*

⁴⁸ *Ibid.*

⁴⁹ *Ibid.*, par. 25.

⁵⁰ *Ibid.*, par. 26. *Vidi* i fn. 26 gore.

⁵¹ T. 11–16 (15. decembar 2008.); par. 14 gore.

⁵² T. 16–36, 38–68 (djelimično zatvorena sjednica) (15. decembar 2008.); par. 14 gore.

⁵³ *Vidi* par. 15 gore.

⁵⁴ T. 11 (15. decembar 2008.)

⁵⁵ Povjerljivo pismo zamjenika sekretara Suda Pretresnom vijeću II, 2. april 2008., par. 6.

⁵⁶ T. 14–15 (15. decembar 2008.)

⁵⁷ T. 16 (15. decembar 2008.)

Pretresnog vijeća, zbog njegove profesionalne ekspertize i iskustva.⁵⁸ U praksi ovog Međunarodnog suda vještak je definisan kao svjedok koji “zahvaljujući svom stručnom znanju, vještini ili obrazovanju može pomoći Pretresnom vijeću da shvati ili donese zaključke o nekom spornom pitanju”.⁵⁹ Pretresno vijeće nema nikakvih sumnji u pogledu toga da je vještak Vijeća kvalifikovan da bude vještak u ovom predmetu. Činjenica da i vještak odbrane posjeduje dosta iskustva⁶⁰ ne umanjuje kvalifikacije vještaka Vijeća.

19. Uloga vještaka u postupcima pred Međunarodnim sudom je da vijećima pruži dokaze, zasnovane na svom stručnom specijalizovanom znanju, koji bi mogli da im pomognu da razumiju dokaze u predmetima koje rješavaju ili da donose zaključke o spornim pitanjima.⁶¹ Jokićev argument da zbog svog zdravstvenog stanja nije sposoban da svjedoči naveo je Pretresno vijeće da imenuje psihijatrijskog vještaka koji će ispitati Jokićevo zdravstveno stanje i o tome izvijestiti Vijeće.⁶² Pretresno vijeće, koje posjeduje konačnu nadležnost i odgovornost za presuđivanje po spornim pitanjima u ovom predmetu, izvršilo je procjenu pouzdanosti dokaza u ovom predmetu, uključujući i dokaze koje je pružio vještak Vijeća i utvrdilo koju im je težinu potrebno pridati.

20. Pretresno vijeće, stoga, smatra da imenovanjem vještaka Vijeća i uzimanjem njegovih dokaza u obzir nije prekršeno nijedno Jokićevo pravo, niti je ugrožena pravičnost sudskog postupka u ovom predmetu. Naprotiv, to je pomoglo Pretresnom vijeću da ispuni svoju dužnost u skladu s odredbama Statuta i Pravilnika.

21. Što se tiče Jokićevih pritužbi u vezi s kršenjem njegovih proceduralnih prava na osnovu pravila 94*bis* i njegovog prava na javni postupak,⁶³ Pretresno vijeće primjećuje da je na prvo pitanje već odgovorilo u “Povjerljivoj odluci po Jokićevom zahtjevu za izmjenu i dopunu Naloga o rasporedu izdatog 30. oktobra 2008.”, zavedenoj 18. novembra 2008., a na drugo na pretresu održanom 15. decembra 2008.⁶⁴ Vijeće stoga ne nalazi nikakvog razloga da se u ovoj presudi ponovo bavi tim pitanjima.

⁵⁸ Povjerljivi nalog, 28. februar 2008.

⁵⁹ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-AR73.2, Odluka po zajedničkoj interlokutornoj žalbi odbrane u vezi sa statusom Richarda Butlera kao svjedoka vještaka, 30. januar 2008. (dalje u tekstu: Odluka Žalbenog vijeća u vezi s jednim vještakom), par. 27–28; *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po obavijesti odbrane na osnovu pravila 94*bis* u vezi s izvještajem vještaka Richarda Butlera, 19. septembar 2007., par. 23.

⁶⁰ Radi kao psiholog od 1976. godine, od čega deset godina u zatvorskoj bolnici, a pojavljivala se kao vještak i pred nacionalnim sudovima u svojoj državi i pred ovim Međunarodnim sudom. T. 24–25 (10. decembar 2007.)

⁶¹ Odluka Žalbenog vijeća u vezi s jednim vještakom, par. 27–28; *Nahimana i drugi protiv tužioca*, predmet br. ICTR-99-52-A, Presuda, 28. novembar 2007., par. 198.

⁶² *Vidi* par. 3–5 gore.

⁶³ *Vidi* par. 16 gore.

⁶⁴ T. 1–6 (15. decembar 2008.)

B. Da li je optuženi bez razumnog opravdanja uporno odbijao da odgovori ili nije odgovorio na pitanje dok se u svojstvu svjedoka nalazio pred Vijećem

22. Nije sporno da je Jokić 31. oktobra i 1. novembra 2007. više puta odbio da svjedoči pred Pretresnim vijećem u predmetu *Popović i drugi*.⁶⁵ Pretresno vijeće je u više navrata od Jokića tražilo da svjedoči, a on je odgovarao da se ne osjeća sposobnim za svjedočenje.⁶⁶ Ustrajao je u svom odbijanju da svjedoči čak i kada mu je objašnjeno da postoji mogućnost da će biti optužen za nepoštovanje Suda.⁶⁷ Pretresno vijeće stoga konstatuje da je Jokić uporno odbijao da svjedoči dok se nalazio pred Vijećem u svojstvu svjedoka. Vijeće će sada razmotriti da li je to njegovo odbijanje bilo bez razumnog opravdanja.

23. [redigovano].⁶⁸ [redigovano].⁶⁹

24. Pretresno vijeće primjećuje da je u odluci kojom je odobrilo zahtjev tužilaštva da se Jokiću izda nalog *subpoena* kako bi svjedočio u predmetu *Popović i drugi* zauzelo stav da postoje valjane osnove da se smatra da će Jokić biti u mogućnosti da pruži informacije koje bi bitno pomogle tužilaštvu u izvođenju njegovih dokaza.⁷⁰ Jokić je, kao što je slučaj i sa svakom drugom osobom kojoj se uruči nalog *subpoena*, time bio obavezan da svjedoči. Reagujući na Jokićevu zabrinutost u pogledu bezbjednosti, Pretresno vijeće je odobrilo njegov zahtjev da svjedoči na zatvorenoj sjednici.⁷¹ Po mišljenju Pretresnog vijeća, time je posvećena dužna pažnja Jokićevoj [redigovano].⁷²

25. Pretresno vijeće naglašava da su svjedoci koji svjedoče pred ovim Međunarodnim sudom, bez obzira na to da li su došli dobrovoljno ili su pozvani nalogom *subpoena*, pod obavezom da svjedoče. Kao i u drugim pravosudnim sistemima, dužnost svjedočenja je temeljno načelo ove

⁶⁵ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, T. 17245–17269 (zatvorena sjednica) (31. oktobar 2007.), T. 17274–17281 (zatvorena sjednica) (1. novembar 2007.)

⁶⁶ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, T. 17245–17248, 17254, 17265–17268 (zatvorena sjednica) (31. oktobar 2007.), T. 17274–17281 (zatvorena sjednica) (1. novembar 2007.)

⁶⁷ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, T. 17262–17263 (zatvorena sjednica) (31. oktobar 2007.), T. 17275–17281 (zatvorena sjednica) (1. novembar 2007.)

⁶⁸ *Vidi* par. 2–3.

⁶⁹ T. 11–15, 30, 37 (zatvorena sjednica) (10. decembar 2007.); DP 00007 (povjerljivo) “Izvještaj”, str. 4, 7, 14–16. *Vidi* i Prvi izvještaj vještaka Vijeća (povjerljivo), str. 3–6; Drugi izvještaj vještaka Vijeća (povjerljivo), str. 4–5; DP 00003 (povjerljivo) “Ljekarski izvještaj”; DP 00005 (povjerljivo) “Zahtjev”.

⁷⁰ Odluka o izdavanju naloga *subpoena*, str. 3–4.

⁷¹ U “Odgovoru Dragana Jokića na Zahtjev za izdavanje naloga *subpoena* i Alternativni zahtjev za zaštitne mjere”, koji je zaveden kao povjerljiv i djelimično *ex parte* dana 6. jula 2007., Jokić je od Pretresnog vijeća tražio da odbije “Zahtjev tužilaštva za izdavanje naloga *subpoena* Draganu Jokiću”, koji je kao povjerljiv podnesen 22. juna 2007., [redigovano]. Pretresno vijeće je odobrilo Zahtjev tužilaštva [redigovano]. Odluka o izdavanju naloga *subpoena*, str. 1–2, 4.

⁷² *Vidi* član 20(1) Statuta, koji glasi kako slijedi: “Pretresna vijeća moraju osigurati da suđenje bude pravično i ekspeditivno, te da se postupak vodi u skladu s pravilima o postupku i dokazima uz puno poštovanje prava optuženog i dužnu brigu o zaštiti žrtava i svjedoka.”

sudske institucije i tiče se same suštine koncepta pravde.⁷³ Ona osigurava da dokazi koji su neophodni za valjano provođenje pravde budu dostupni, stoga do izuzimanja od te dužnosti dolazi vrlo rijetko.⁷⁴ Odluku o tome da li neki predloženi svjedok spada u te izuzetke donosi isključivo relevantno vijeće, a ne svjedok.⁷⁵ Što se tiče eventualne zabrinutosti za sigurnost svjedoka ili njihovih porodica, razvijeni su drugi mehanizmi kako bi se riješilo pitanje zabrinutosti takve vrste i zaštite svjedoka čije bi svjedočenje pred Međunarodnim sudom moglo da izloži opasnosti njih ili njihove porodice, a vijeća raspolažu ovlastima da nalože odgovarajuće mjere za zaštitu svjedoka.⁷⁶ Stoga, zabrinutost za sigurnost svjedoka ili njihove rodbine ne ukida automatski njihovu dužnost da svjedoče.

26. Pretresno vijeće primjećuje da je primijenilo svoje ovlasti i odobrilo zaštitne mjere kada je rješavalo po zahtjevu tužilaštva za izdavanje naloga *subpoena* Jokiću. [redigovano]⁷⁷ Vijeće nije Jokića oslobodilo dužnosti da svjedoči, [redigovano].⁷⁸ [redigovano].⁷⁹ S obzirom na gorenavedeno, Pretresno vijeće se nije uvjerilo da Jokićeva zabrinutostu pogledu bezbjednosti predstavlja razumno opravdanje za njegovo odbijanje da svjedoči.

27. Jokić dalje tvrdi da [redigovano] i da se plaši da bi mogao nekog pogrešno inkriminisati.⁸⁰ Njegovu zabrinutost je u određenoj mjeri potkrijepio vještak odbrane [redigovano].⁸¹ Do drugačijeg zaključka došao je vještak Vijeća [redigovano].⁸²

28. Pretresno vijeće ima u vidu da Statut i Pravilnik ne sadrže odredbe o kriteriju kvalifikovanosti za svjedočenje pred Međunarodnim sudom. Međutim, ako se primijeni uobičajeno značenje tog izraza, kvalifikovanost za svjedočenje zahtijeva da predloženi svjedok posjeduje osnovnu sposobnost da razumije pitanja koja mu se postave i da na njih razumno i istinito odgovori.

⁷³ Dužnost svjedoka da svjedoče pred ovim Međunarodnim sudom ogleda se u ovlastima vijeća da izdaju naloge *subpoena* i pokreću postupke zbog nepoštovanja Suda, te da nalože dostavljanje dodatnih dokaza (pravila 54, 77 i 98), kao i u tome što su države dužne da saraduju s Međunarodnim sudom i da udovolje svakom zahtjevu za pomoć ili nalogu koji izdaju vijeća Međunarodnog suda (član 29 Statuta). *Vidi* i *Tužilac protiv Blaškića*, predmet br. IT-95-14-AR108bis, Odluka po Zahtjevu Republike Hrvatske za preispitivanje Odluke Raspravnog vijeća II od 18. srpnja 1997., 29. oktobar 1997.

⁷⁴ *Vidi* član 21 Statuta; pravilo 90; Drugostepenu presudu u predmetu *Bulatović*, par. 11 (gdje je Žalbeno vijeće konstatovalo da “[j]edini uslov po kojem [...] [svjedok] legitimno može da odbije da odgovori na pitanja tužilaštva jeste prilikom ostvarivanja konkretnih prava svedoka u krivičnom postupku, kao što je pravo da sam sebe ne inkriminiše”). U vezi s pitanjem obaveznog svjedočenja od strane ratnih dopisnika, *vidi* *Tužilac protiv Brdanina*, predmet br. IT-99-36-AR73.9, Odluka po interlokutornoj žalbi, 11. decembar 2002.

⁷⁵ *Vidi* Drugostepenu presudu u predmetu *Bulatović*, par. 11.

⁷⁶ Članovi 15, 20 i 22 Statuta; pravila 69 i 75.

⁷⁷ *Vidi* par. 2 i 24 gore.

⁷⁸ Odluka o izdavanju naloga *subpoena*, str. 1–4.

⁷⁹ *Vidi* fn. 18 i 71 gore.

⁸⁰ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, T. 17245 (zatvorena sjednica) (31. oktobar 2007.) *Vidi* i Prvi izvještaj vještaka Vijeća (povjerljivo), str. 3; Drugi izvještaj vještaka Vijeća (povjerljivo), str. 3–5.

⁸¹ T. 55–60 (zatvorena sjednica) (10. decembar 2007.) *Vidi* i DP 00007 (povjerljivo) “Izvještaj”, str. 8, 14, 16.

Strane u postupku mogu da osporavaju vjerodostojnost svjedoka i pouzdanost njegovih odgovora, a pretresno vijeće mora da ih procijeni.⁸³ [redigovano] zdravstveno stanje ne diskvalifikuju automatski neku osobu kao svjedoka; da bi ugrozilo sposobnost neke osobe da bude svjedok, takvo stanje mora da ima bitan uticaj na njenu vjerodostojnost, a time i da liši njen iskaz svake dokazne vrijednosti.

29. Nakon što je razmotrilo dokaze u vezi s Jokićevim stanjem [redigovano] ispoljene tokom pregleda koji su nad njim obavili vještaci, kao i u njegovoj komunikaciji s tim vještacima i sa Vijećem u sudnici, Pretresno vijeće je došlo do opšteg zaključka da je Jokić donio svjesnu odluku da ne svjedoči. I vještak odbrane i vještak Vijeća su svjedočili o Jokićevom zdravstvenom stanju [redigovano].⁸⁴ Vještak odbrane je obrazložio karakteristike Jokićeve ličnosti koje su ga navele da odbije da svjedoči,⁸⁵ ali ni on ni vještak Vijeća nisu istakli nijedan element koji bi, po mišljenju Pretresnog vijeća, mogao bitno da ugrozi vjerodostojnost Jokićevog svjedočenja i tako ga učini nesposobnim za svjedočenje.⁸⁶ Naprotiv, na osnovu Jokićevog ponašanja u sudnici, kao i na osnovu Izvještaja vještaka Vijeća i (premda u manjoj mjeri) Izvještaja vještaka odbrane, vidi se da je Jokić sposoban da razumije postupak suđenja i temu o kojoj se vodi diskusija, kao i da je u stanju da komunicira [redigovano].⁸⁷ [redigovano].⁸⁸

30. Pretresno vijeće naglašava da to što neko ne želi da svjedoči ili strahuje da će inkrimisati druge ne predstavlja razumno opravdanje za odbijanje da svjedoči. Kao što je već navedeno, vjerodostojnost svjedoka mogu ispitivati sve strane u postupku, a pitanja im može postavljati i Vijeće.⁸⁹ Pored toga, Vijeće, kao organ koji donosi odluke o tome da li nekom svjedoku treba uručiti nalog *subpoena*,⁹⁰ posjeduje konačnu nadležnost da, nakon što na primjeren način procijeni vjerodostojnost svjedoka, odluči o tome koju težinu treba pridati njegovom svjedočenju.⁹¹

⁸² Drugi izvještaj vještaka Vijeća (povjerljivo), str. 3–6; T. 66–68 (djelimično zatvorena sjednica) (15. decembar 2008.)

⁸³ Štaviše, na osnovu pravila 85, “sudija može u svakom trenutku postaviti pitanje svjedoku”.

⁸⁴ T. 42–47, 50–54 (zatvorena sjednica) (10. decembar 2007.), T. 35–36, 40–46, 66–67 (djelimično zatvorena sjednica) (15. decembar 2008.); DP 00007 (povjerljivo) “Izvještaj”, str. 4–8, 11–16. Vidi i DP 00007 (povjerljivo) “Izvještaj”, str. 18–31; Prvi izvještaj vještaka Vijeća (povjerljivo), str. 3–7.

⁸⁵ T. 55–62 (zatvorena sjednica) (10. decembar 2007.); DP 00007 (povjerljivo) “Izvještaj”, str. 14–15. Vidi i fn. 84 gore i svjedočenje vještaka Vijeća u T. 58–59, 62–64 (djelimično zatvorena sjednica) (15. decembar 2008.)

⁸⁶ T. 60–61 (zatvorena sjednica) (10. decembar 2007.) [redigovano]. Prvi izvještaj vještaka Vijeća (povjerljivo), str. 5; Drugi izvještaj vještaka Vijeća (povjerljivo), str. 3.

⁸⁷ Drugi izvještaj vještaka Vijeća (povjerljivo), str. 3–6; T. 51–52, 55–65 (djelimično zatvorena sjednica) (15. decembar 2008.); DP 00007 (povjerljivo) “Izvještaj”, str. 4, 7–8, 11–13 .

⁸⁸ T. 61–65 (djelimično zatvorena sjednica) (15. decembar 2008.); Drugi izvještaj vještaka Vijeća (povjerljivo), str. 5–6.

⁸⁹ Pravilo 85.

⁹⁰ Shodno pravilu 54, “[n]a zahtjev bilo koje strane [...], pretresna vijeća mogu izdavati naloge, sudske pozive, naloge *subpoena*, naloge za hapšenje i dovođenje i druge naloge koji su potrebni za [...] pripremu i vođenje suđenja”. Pored toga, pretresna vijeća imaju ovlasti da uvrste dokaze u spis ili da ih isključe, te da vrše kontrolu nad

31. Na osnovu gorenavedenog, Pretresno vijeće smatra da je Jokić 31. oktobra i 1. novembra 2007. bez razumnog opravdanja uporno odbijao da odgovori na pitanja dok se u svojstvu svjedoka nalazio pred Pretresnim vijećem u predmetu *Popović i drugi*. Pretresno vijeće će sada ispitati da li je odbijanjem da svjedoči Jokić svjesno i hotimično ometao provođenje pravde od strane Vijeća.

C. Da li je optuženi odbijanjem da svjedoči svjesno i hotimično ometao provođenje pravde pred Međunarodnim sudom

32. Kao što je već navedeno, Pretresno vijeće je Jokiću izdalo nalog *subpoena*.⁹² Predsjedavajući sudija je u sudnici obavijestio Jokića da ga je tužilaštvo pozvalo da svjedoči i da većina timova odbrane u tom predmetu želi da ga unakrsno ispita.⁹³ Od Jokića je zatraženo da položi svečanu zakletvu, ali on je odbio da to učini [redigovano].⁹⁴ Jokiću je stavljeno do znanja da će, u slučaju da i dalje bude odbijao da svjedoči, protiv njega biti pokrenut postupak zbog nepoštovanja Suda, ali je on ustrajao u svom odbijanju da svjedoči.⁹⁵

33. Pretresno vijeće smatra da, s obzirom na to da je Jokiću uručen nalog *subpoena*, da se potom pojavio u sudnici, te da mu je objašnjeno da postoji mogućnost pokretanja postupka zbog nepoštovanja Suda, nema nikakve sumnje u to da je Jokić znao da je obavezan da svjedoči u predmetu *Popović i drugi*, te da je odbijanjem da postupi u skladu s nalogom Pretresnog vijeća svjesno omeo provođenje pravde.

34. [redigovano].⁹⁶ [redigovano].⁹⁷ [redigovano].⁹⁸ Vještak Vijeća je svoje svjedočenje zaključio izjavivši da Jokićevo stanje nije takvo da bi ga učinilo nekvalifikovanim za svjedočenje.⁹⁹

35. Nakon što je pažljivo pročitao izvještaje vještaka Vijeća i vještaka odbrane i nakon što je saslušalo Jokića i posmatralo njegovo vladanje, Vijeće ne može da prihvati tvrdnju vještaka odbrane da Jokić nije donio odluku da ne svjedoči. Ono što proizlazi iz dokaza u ovom predmetu je to da je nalog *subpoena* Jokića stavio pred izbor i on je donio svjesnu odluku da ne svjedoči. Kao

izvođenjem dokaza. Ona takođe mogu "*proprio motu* pozvati svjedoke i naložiti da oni budu prisutni". Pravila 89, 90 i 98.

⁹¹ Vidi član 23 u vezi s dužnošću sudija da u presudu uvrste njeno pismeno obrazloženje.

⁹² Vidi par. 2 i 24 gore.

⁹³ Tužilac protiv Popovića i drugih, predmet br. IT-05-88-T, T. 17244 (zatvorena sjednica) (31. oktobar 2007.)

⁹⁴ Tužilac protiv Popovića i drugih, predmet br. IT-05-88-T, T. 17244–17247 (zatvorena sjednica) (31. oktobar 2007.) Vidi par. 3 i 22 gore.

⁹⁵ Tužilac protiv Popovića i drugih, predmet br. IT-05-88-T, T. 17265–17269 (zatvorena sjednica) (31. oktobar 2007.), T. 17273–17281 (zatvorena sjednica) (1. novembar 2007.)

⁹⁶ [redigovano]. T. 58 (zatvorena sjednica) (10. decembar 2007.) Vidi i DP 00007 (povjerljivo) "Izvještaj", str. 14 i 16; fn. 85 gore.

⁹⁷ Drugi izvještaj vještaka Vijeća (povjerljivo), str. 3–4.

⁹⁸ T. 64–65 (djelimično zatvorena sjednica) (15. decembar 2008.)

⁹⁹ Drugi izvještaj vještaka Vijeća (povjerljivo), str. 5–6; T. 51–52, 61–65 (djelimično zatvorena sjednica) (15. decembar 2008.)

što je već rečeno, nema nikakve sumnje u to da je on bio svjestan svoje dužnosti da svjedoči i da je razumio posljedice svog ponašanja. [redigovano].¹⁰⁰ Pored toga, mogućnost da je bio motivisan drugim faktorima nije relevantna ukoliko je on svjesno i hotimično ometao provođenje pravde pred Međunarodnim sudom.

36. Na osnovu gorenavedenog, Pretresno vijeće smatra da je Jokić, odbijanjem da svjedoči u predmetu *Popović i drugi*, svjesno i hotimično ometao provođenje pravde pred Međunarodnim sudom.

D. Zaključak o odgovornosti optuženog

37. Pretresno vijeće se uvjerilo van razumne sumnje da je Jokić, upornim odbijanjem da svjedoči u predmetu *Tužilac protiv Popovića i drugih bez razumnog opravdanja*, dok se nalazio u sudnici u svojstvu svjedoka, svjesno i hotimično ometao provođenje pravde pred Međunarodnim sudom.

V. ODMJERAVANJE KAZNE

38. Svrha pravnih odredbi o nepoštovanju Suda je da se spriječi onemogućavanje provođenja pravde.¹⁰¹ Prilikom donošenja odluka o kazni koju treba izreći za nepoštovanje Suda, vijeća su uzimala u obzir i težinu ponašanja kojim je nepoštovanje počinjeno i potrebu da se odvрати od takvog ponašanja u budućnosti.¹⁰² Član 24 Statuta i pravilo 101 sadrže opšte smjernice za pretresna vijeća o faktorima koje treba uzeti u obzir prilikom odmjeravanja kazne, kao što su otežavajući i olakšavajući faktori i lične prilike optuženih. Premda su pretresna vijeća obavezna da prilikom odmjeravanja kazne uzmu te faktore u obzir, ona nisu ograničena na to da imaju samo njih u vidu. Pored toga, vijeća posjeduju široke diskrecione ovlasti u pogledu odlučivanja o tome koliku težinu treba pridati tim faktorima, na osnovu činjenica konkretnog predmeta.¹⁰³

39. U sklopu svojih argumenata u vezi s odmjeravanjem kazne, Jokić navodi da je krivično djelo nepoštovanja Suda “manje teško od krivičnih djela izloženih u Statutu Međunarodnog suda”.¹⁰⁴ On kao olakšavajuće okolnosti ističe svoje zdravstveno stanje, zatim svoje lične prilike,

¹⁰⁰ Drugi izvještaj vještaka Vijeća (povjerljivo), str. 5–6; T. 51–52, 61–65 (djelimično zatvorena sjednica) (15. decembar 2008.)

¹⁰¹ Vidi *Tužilac protiv Aleksovskog*, Odluka o osudi zbog nepoštivanja Suda, predmet br. IT-95-14/1-T, 11. decembar 1998., par. 36.

¹⁰² *Tužilac protiv Margetića*, predmet br. IT-95-14-R77.6, Presuda po navodima o nepoštovanju Suda, 7. februar 2005., par. 84; *Tužilac protiv Jovića*, predmet br. IT-95-14 & 14/2-R77, Presuda, 15. mart 2007., par. 26; *Tužilac protiv Haraqije i Morine*, predmet br. IT-04-84-R77.4, Presuda po navodima o nepoštovanju Suda, 17. decembar 2008., par. 103.

¹⁰³ *Tužilac protiv Martića*, predmet br. IT-95-11-A, Presuda, 8. oktobar 2008., par. 329.

¹⁰⁴ Završni pretresni podnesak, par. 34.

uključujući kaznu zatvora u trajanju od devet godina koja mu je izrečena u predmetu *Tužilac protiv Blagojevića i Jokića*, svoje porodične prilike, dobrovoljnu predaju Međunarodnom sudu, te činjenicu da je bio privremeno pušten na slobodu.¹⁰⁵

40. Prilikom odmjeravanja kazne koju će izreći Jokiću, Pretresno vijeće smatra da je Jokić počinio teško krivično djelo, koje podriva samu suštinu koncepta pravde. Svojim odbijanjem da svjedoči lišio je Pretresno vijeće relevantnih dokaza i postupio je suprotno interesima pravde. Međutim, Pretresno vijeće takođe uzima u obzir Jokićeve lične prilike [redigovano], kao i činjenicu da ranije nije ometao provođenje pravde pred ovim Međunarodnim sudom. Vijeće ove faktore uzima kao olakšavajuće okolnosti.

41. Pretresno vijeće posjeduje široke diskrecione ovlasti za odmjeravanje primjerene kazne za nepoštovanje Suda.¹⁰⁶ U skladu s pravilom 77(G), Pretresno vijeće za nepoštovanje Suda može da izrekne kaznu zatvora u trajanju od najviše sedam godina, kao i novčanu kaznu u iznosu od najviše 100.000 eura, ili oboje.

42. U tekućem predmetu, uzimajući u obzir težinu krivičnog djela i gorenavedene olakšavajuće faktore, kao i činjenicu da je Jokić osuđenik koji se još uvijek nalazi na služenju kazne zatvora, Pretresno vijeće smatra da je jedinstvena kazna zatvora u trajanju od četiri (4) mjeseca primjerena. Ta kazna se mora služiti sukcesivno u odnosu na svaku drugu zatvorsku kaznu koju Jokić trenutno služi.

¹⁰⁵ *Ibid.*, par. 34–38.

¹⁰⁶ *Vidi Tužilac protiv Jovića*, predmet br. IT-95-14 & 14/2-R77-A, Presuda, 15. mart 2007., par. 38.

VI. DISPOZITIV

43. Iz gorenavedenih razloga, razmotrivši sve dokaze i argumente u ovom predmetu, Pretresno vijeće donosi sljedeći dispozitiv u skladu s odredbama Statuta Međunarodnog suda i pravilom 77 Pravilnika:

1. optuženi Dragan Jokić je **kriv** za nepoštovanje Međunarodnog suda, kažnjivo po pravilu 77(A)(i);
2. Dragan Jokić se ovim kažnjava jedinstvenom kaznom zatvora u trajanju od četiri (4) mjeseca;
3. ova kazna se mora služiti sukcesivno u odnosu na svaku drugu zatvorsku kaznu koja je izrečena Jokiću.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavna verzija na engleskom.

/potpis na originalu/

sudija Carmel Agius,
predsjedavajući

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon

/potpis na originalu/
sudija Kimberly Prost

Dana 27. marta 2009.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]